

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DZIEMIANY WPROWADZENIE

Do zadań własnych określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3- letnich programów wsparcia rodziny. Podmiotem realizującym te zadania na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Działa on zgodnie z regulacjami prawnymi, zawartymi przede wszystkim w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. W związku z realizacją zadań wynikających ze Statutu i rozeznanych potrzeb mieszkańców Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej systematycznie dostosowuje strukturę organizacyjną placówki i rozszerza ofertę dla osób potrzebujących pomocy.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Rozdział 1

Gminny Program Wspierania Rodziny został przygotowany w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a jego główny cel, jakim jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, wpisuje się w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziemiany na lata 2011-2016. Jednym z celów zawartych w/w dokumencie jest „Budowa zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych”. Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i uwzględnieniem podmiotowości dziecka i rodziny oraz prawa dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka,
- 2) powrotu do rodziny,
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których Sąd zakazał takich kontaktów,
- 4) stabilnego środowiska wychowawczego,
- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku,
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia,
- 7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka,
- 8) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości,
- 9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem,
- 10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej,
- 11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

Problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny skupiający wśród swoich członków przedstawicieli instytucji działających

na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku. Odbyło się spotkanie służb działających na rzecz społeczności lokalnej, które miało na celu podejmowanie racjonalnych i interdyscyplinarnych działań w środowiskach objętych nadzorem kuratorów społecznych, kuratora zawodowego, dzielnicowych oraz pracowników socjalnych w zakresie współpracy pomiędzy wskazanymi powyżej podmiotami.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina rozszerzyła swoją działalność między innymi o powołanie instytucji asystenta rodziny i rodziny wspierającej.

Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, z policji, czy też od pielęgniarki środowiskowej. Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej.

Rozdział 2

Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Dziemiany

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo- wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dziemianach wg stanu na dzień 31.12.2015 r. Według analizy pracowników socjalnych bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zdiagnozowano w 22 środowiskach, przy czym część tych rodzin przy zapewnieniu wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej jest w stanie zapewnić dziecku właściwy rozwój fizyczny i duchowy, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej. Po dokonaniu dogłębnej analizy powyższych środowisk przez pracowników socjalnych należy uznać, że istnieje zagrożenie, iż działania podejmowane przez ośrodek okażą się niewystarczające, między innymi z uwagi na brak współpracy rodziny. Zatem w sytuacji zagrożenia dobra dziecka Sąd opiekuńczy może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych lub w rodzinie zastępczej.

Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej podejmują szereg działań wytyczonych przez ustawy. Działalność Ośrodka w tej dziedzinie jest duża i ciągle się rozwija dzięki profesjonalnie wykonywanej pracy socjalnej przez każdego pracownika socjalnego. Pracę socjalną wykonuje się z każdym zgłaszającym się do OPS klientem. W pojęciu pracy socjalnej mieści się właściwie każda pomoc udzielona przez Ośrodek. Szczególną uwagę zwraca się na rodzinę i jej funkcjonowanie. Najczęściej dysfunkcyjność rodziny łączy się z takimi zjawiskami jak uzależnienia, przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról rodzica, małżonka czy osoby pracującej.

Rozdział 3

Zasoby gminy

Program wspierania rodziny będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane poniżej:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziemianach- przyznawanie i wypłacanie stypendiów,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziemianach- praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno- zawodowa;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu;
4. Gminny Zespół Interdyscyplinarny – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
5. Placówki służby zdrowia z terenu gminy – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej;
6. Placówki oświatowo wychowawcze z terenu gminy – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczne – pedagogiczne dla dzieci i rodziców;
7. Parafie z terenu gminy – działalność charytatywna , organizowanie wypoczynku.

Wymienione wyżej instytucje ogrom swoich działań kieruje w stronę udzielania różnych form pomocy dziecku i rodzinie.

Rozdział 4 Założenia programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Dziemiany na lata 2016-2018 jest zgodny z:

- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

Program nawiązuje do Narodowego Planu działań na rzecz dzieci na lata -2004- 2015 Strategii Rozwoju Gminy Dziemiany na lata 2004-2015, Strategii rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dziemiany na lata 2008- 2015

Rozdział 5 Cele programu

Cel główny:

Stworzenie warunków do prawidłowego wypełniania przez rodziny funkcji opiekuńczo - wychowawczych na terenie gminy Dziemiany.

Cele szczegółowe:

1. podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny ,
2. wspieranie rodzin dysfunkcyjnych,
3. podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Rozdział 6

Zadania w zakresie wspierania rodziny

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny	OPS
1.1	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodzin	OPS, PUP
2.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego	PCPR, OPS
3.	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	OPS
4.	Współfinansowanie pobytu dziecka rodzinie zastępczej	OPS
5.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej	OPS
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka	OPS
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej	OPS
8.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej	PEDAGODZY SZKOLNI OPS

Rozdział 7 Odbiorcy programu

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Przedstawiciele instytucji oraz służ pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Rozdział 8 Oczekiwane rezultaty

Zwiększenie skuteczności pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych.

Rozdział 9 Realizatorzy programu

Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziemianach przy współpracy z:

- Urzędem Gminy w Dziemianach,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ,

- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Placówkami Oświatowymi,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie,
- Policją,
- Organizacjami pozarządowymi (Stowarzyszenie),
- Parafiami.

Rozdział 10 **Źródła finansowania**

Źródła finansowania programu:

- środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w Ośrodku Pomocy Społecznej,
- dotacje z budżetu państwa – asystent rodziny.

Rozdział 11 **Monitorowanie przebiegu programu**

Monitoring będzie polegał na zbieraniu i ocenie danych pod kątem realizacji celów programu. Zebrane informacje będą wykorzystane do planowania działań profilaktycznych, które będą wpisywane w formie zadań do wykonania przez poszczególne instytucje i organizacje realizujące program.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Pomoc, którą oferuje Ośrodek Pomocy Społecznej będzie nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała się zmierzyć z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.